

INNOWACYJNE NARZĘDZIA do ZASTOSOWANIA w obszarze ZATRUDNIENIE I INTEGRACJA SPOŁECZNA

Szanowni Państwo,

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wypracowywane są, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, innowacyjne rozwiązania problemów w ważnych dla życia publicznego obszarach polityk społecznych. Rozwiązania te powstają po to, aby w sposób bardziej skuteczny odpowiadać na wyzwania jakie stawia przed nami codzienność, takie jak np.: niedostosowanie oferty kształcenia zawodowego i ustawicznego do potrzeb rynku pracy, wysoka stopa bezrobocia wśród osób po 45 roku życia, niski poziom innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw, czy niedostateczny rozwój metod i narzędzi zarządzania w jednostkach samorządu terytorialnego.

Wartość powstających narzędzi jest o tyle duża, że wypracowywane są one przez osoby i instytucje na co dzień zajmujące się problemami, na które te rozwiązania odpowiadają - znając je z życia codziennego, wiedzą co stanowi ich źródło, i dzięki temu potrafią właściwie dobrać sposób ich rozwiązania. Użyteczność wypracowywanych narzędzi jest weryfikowana w praktyce poprzez testowanie przez osoby, których poszczególne problemy dotyczą. Dodatkowo, nowe narzędzia bardzo często powstają w ramach szerszej współpracy, w tym z instytucjami z innych państw, co zwiększa ich wartość poprzez spojrzenie na problem z szerszej perspektywy oraz możliwość zastosowania u nas metod sprawdzonych już gdzie indziej.

Niezwykle istotne jest także to, że wypracowane przez jedną instytucję narzędzia mogą być z powodzeniem zastosowane przez inne, które borykają się z podobnymi problemami. Same rozwiązania mają konkretną, gotową do zastosowania w praktyce formę – może to być np. poradnik, instrukcja działania, program kształcenia lub gotowy do wdrożenia model. Dostęp do tych rozwiązań jest bezpłatny, a ich zbiorcze zestawienie, wraz z charakterystyką oraz gotowymi do pobrania narzędziami jest dostępne dla wszystkich.

Wszyscy mogą i powinni skorzystać z tych innowacji - dzięki nim można np. usprawnić swoją pracę, poprawić jakość życia w ważnym dla nas aspekcie, wzbudzić motywację do nauki i pracy w niszowym zawodzie. Korzyści jest tak dużo, jak samych rozwiązań, a wśród nich znajdują się zarówno takie, które można zastosować do problemów jednostkowych, jak też takie, które pomogą lub zainspirują w określeniu i rozwiązaniu szerszych problemów, związanych z zagadnieniami dotyczącymi grup społecznych np. zawodowych lub mniejszości.

Biorąc pod uwagę dużą liczbę powstających aktualnie narzędzi innowacyjnych (wypracowywanych zarówno na poziomie centralnym, jak też regionalnym i lokalnym, Krajowa Instytucja Wspomagająca - działając w porozumieniu z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego - opracowała zbiorczą informację prezentującą wypracowywane rozwiązania. Zostały one zaprezentowane w ramach tzw. bloków tematycznych, obejmujących rozwiązania dotyczące podobnych problemów oraz skierowane do zbliżonych grup odbiorców.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

KRAJOWA
INSTYTUCJA
WSPOMAGAJĄCA

CENTRUM PROJEKTÓW
EUROPEJSKICH

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Niniejsza informacja prezentuje narzędzia skupiające się wokół zagadnień związanych z aktywizacją zawodową absolwentów poszukujących zatrudnienia. Prezentowane w materiale narzędzia mogą być zastosowane (powielone w całości lub zmodyfikowane) także w Państwa instytucjach lub instytucjach/podmiotach, z którymi Państwo współpracujecie.

Do materiału dołączamy listę wypracowanych rozwiązań wraz z podstawowymi informacjami na ich temat. Opisy dotyczące innych bloków tematycznych w obszarze Edukacja i szkolnictwo wyższe, dostępne są na stronie internetowej KIW (www.kiw-pokl.org.pl; w zakładce „Innowacje” – „Upowszechnianie i mainstreaming”). Dodatkowo, zachęcamy do zapoznania się z narzędziami wypracowanymi w ramach innych obszarów związanych z innowacjami społecznymi: Edukacja i szkolnictwo wyższe, Dobre Rządzenie, Adaptacyjność (ścieżka dostępu do materiałów jak powyżej) oraz rozwiązań powstałych ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL (www.kiw-pokl.org.pl; zakładka „Projekty i Produkty” – „IW EQUAL”).

Lista dostępnych rozwiązań nie jest zamknięta – wypracowywane są nowe narzędzia, które będą na bieżąco udostępniane na stronie internetowej KIW.

Zachęcamy do skorzystania z dostępnych już innowacyjnych rozwiązań!

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**KRAJOWA
INSTYTUCJA
WSPOMAGAJĄCA**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

1.	Obszar zastosowania rozwiązań	ZATRUDNIENIE i INTEGRACJA SPOŁECZNA
2.	Blok tematyczny	<p><u>Aktywizacja zawodowa absolwentów i osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia</u></p> <p>Liczba rozwiązań w ramach bloku – 15.</p> <p>W ramach niniejszego bloku prezentowane są rozwiązania ukierunkowane na wzrost poziomu zatrudnienia absolwentów szkół wyższych i ponadgimnazjalnych oraz innych osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia, poprzez: podniesienie kompetencji zawodowych tych osób; poprawę jakości usług świadczonych przez instytucje rynku pracy na rzecz tej grupy; poprawę współpracy z przedsiębiorcami oraz lepszą diagnozę zapotrzebowania na kompetencje zawodowe na lokalnych/regionalnych rynkach pracy. Wśród wypracowanych narzędzi znajdują się między innymi: instrumenty identyfikacji kompetencji absolwentów w powiązaniu z potrzebami pracodawców; narzędzia poprawiające jakość pracy pracowników służb zatrudnienia; mechanizmy lepszego diagnozowania popytu na regionalnym rynku pracy oraz instrumenty aktywizacji zawodowej w gałęziach gospodarki związanych z ekologią.</p> <p>Poniżej scharakteryzowano poszczególne, węższe grupy tematyczne, które można wyodrębnić w ramach bloku <i>Aktywizacja zawodowa absolwentów i osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia</i> oraz przedstawiono opisy przykładowych, konkretnych rozwiązań innowacyjnych w ramach poszczególnych grup. Należy jednocześnie pamiętać, że podział ten jest umowny i został zastosowany jedynie w celu ułatwienia zainteresowanym lektury niniejszego materiału.</p> <p><u>1. Grupa rozwiązań do zastosowania w obszarze podniesienia kwalifikacji zawodowych studentów i absolwentów szkół wyższych (10 rozwiązań).</u></p> <p>Propozycje opisane w ramach tej grupy obejmują narzędzia, które można wykorzystać w celu podniesienia kompetencji zawodowych studentów i absolwentów szkół wyższych, a w konsekwencji znalezienie przez nich zatrudnienia. Wśród rozwiązań wypracowanych w tym zakresie znajdują się między innymi: narzędzia identyfikacji kompetencji absolwentów w powiązaniu z potrzebami pracodawców, narzędzia poprawiające jakość pracy pracowników służb zatrudnienia oraz mechanizmy lepszego diagnozowania popytu na regionalnym rynku pracy.</p> <p><i>Rozwiązania w niniejszej grupie wiążą się tematycznie z grupą rozwiązań dotyczących wspierania zwiększania liczby innowacyjnych pomysłów biznesowych, zawartych w bloku tematycznym „Przedsiębiorczość akademicka oraz współpraca przedsiębiorców z sektorem nauki” w obszarze „Adaptacyjność”.</i></p>

➤ **Przykładowe rozwiązanie dotyczące poprawy usług świadczonych przez pracowników służb zatrudnienia na rzecz absolwentów poszukujących pracy.**

Celem zastosowania rozwiązania jest poprawa jakości wsparcia oferowanego przez pośredników pracy oraz podniesienie efektywności współpracy z pracodawcami w zakresie pozyskiwania ofert zatrudnienia. Narzędzie polega w szczególności na zastosowaniu tzw. macierzy kompetencji, która służy badaniu potencjału absolwenta i poszukiwaniu możliwości zatrudnienia w sposób, który łączy jego predyspozycje oraz oczekiwania konkretnego pracodawcy (indywidualne dopasowanie: kandydat-pracodawca). Przedsiębiorca szczegółowo opisuje swoje wymagania, co do pracownika oraz przekazuje je do pośrednika pracy, który na tej podstawie kieruje do niego kandydatów, a następnie otrzymuje informację zwrotną na temat wyników rozmów rekrutacyjnych. Pośrednik pracy monitoruje losy absolwenta także po znalezieniu przez niego zatrudnienia i w razie problemów opracowuje plany naprawcze. Wypracowany model macierzy kompetencji składa się z: zestawu różnych kompetencji, metodyki zarządzania tymi kompetencjami i algorytmu wyszukiwania umiejętności przydatnych dla danego przedsiębiorcy. Nowością w tym rozwiązaniu jest nowe podejście do roli pośrednika pracy jako pracownika o większej dynamice i kreatywności w poszukiwaniu zatrudnienia dla absolwentów i wyposażenie go w efektywniejsze instrumenty wsparcia absolwentów na etapie poszukiwania pracy, jak również narzędzia monitorujące proces zatrudnienia w początkowym okresie pracy.

➤ **Przykładowe rozwiązanie ukierunkowane na uwzględnienie w działaniach realizowanych przez publiczne służby zatrudnienia branż strategicznych dla rozwoju regionu.**

Celem zastosowania rozwiązania jest podniesienie jakości diagnozy regionalnego rynku pracy prowadzonej przez urzędy pracy w odniesieniu do „branż przyszłości” z jednoczesnym uwzględnieniem kwalifikacji deficytowych na regionalnym rynku pracy w systemie wsparcia absolwentów szkół wyższych. Rozwiązanie polega w szczególności na wykorzystaniu narzędzia służącego zgromadzenia i aktualizacji danych o sytuacji na regionalnym rynku pracy w ujęciu branżowym. Pozwala ono na wybranie branż najważniejszych dla regionu z punktu widzenia perspektyw zatrudnienia, co pozwala odpowiednio ukierunkować proces wsparcia przy jednoczesnym uwzględnieniu kompetencji absolwentów. W ramach modelu dostępny jest także przewodnik opisujący kluczowe zawody w wytypowanych branżach strategicznych, instrument diagnozujący gotowość do podjęcia zatrudnienia przez absolwenta (tzw. „dojrzałość do kariery”) oraz narzędzie elektroniczne, służące wymianie informacji pomiędzy poszukującymi pracy, urzędami pracy, pracodawcami i instytucjami szkoleniowymi (za pomocą wystandaryzowanych formularzy i tworzonych profili kompetencyjnych, w którym znajdują

się informacje na temat kandydata do pracy, opinie pracodawców oraz oferty pracy). Nowością w wypracowanym rozwiązaniu jest odejście od standardowego typu poradnictwa odnoszącego się do konkretnych zawodów i skoncentrowanie na poradnictwie branżowym, którego efektywność przejawia się w powiązaniu systemu kształcenia zawodowego z potrzebami lokalnych/regionalnych rynków pracy.

2. Grupa rozwiązań dotycząca uwzględnienia w obszarze aktywizacji zawodowej osób młodych obszarów ekonomii społecznej oraz „zielonej gospodarki”¹ jak również zawodów niszowych i nietypowych jako generatorów nowych miejsc pracy (5 rozwiązań).

Wśród propozycji w tym zakresie znajdują się narzędzia mające na celu wzrost kompetencji społecznych i zawodowych osób młodych i bezrobotnych, poprzez wykorzystanie mniej typowych sektorów zatrudnienia, takich jak sektor ekonomii społecznej lub ekologii, mogących okazać się niewykorzystaną niszą na rynku pracy. Rynek usług związany z tymi obszarami aktywności ciągle wzrasta i może w przyszłości generować nowe miejsca pracy. Wśród narzędzi wypracowanych przez rozwiązania innowacyjne w tym zakresie znajdują się między innymi: instrumenty aktywizacji zawodowej w dziedzinie ekologii oraz programy nauczania uczniów szkół ponadgminazjalnych dotyczące specyfiki i zasad prowadzenia przedsiębiorczości społecznej.

➤ **Przykładowe rozwiązanie dotyczące podniesienia poziomu zatrudnienia wśród bezrobotnych osób do 25 roku życia w sektorze tzw. zielonej gospodarki.**

Celem zastosowania rozwiązania jest identyfikacja i popularyzacja nowych miejsc pracy poprzez wzrost zainteresowania tzw. zielonymi zawodami, z uwzględnieniem potrzeb i specyfiki jednego z dwóch obszarów: poszukiwania „zielonych miejsc pracy” na lokalnym/regionalnym rynku pracy oraz tworzenia systemu edukacji w obszarze zielonej gospodarki (tzw. „laboratorium zielonych zawodów”). Proponowane rozwiązanie składa się z dwóch głównych instrumentów: narzędzia identyfikacji „zielonych miejsc pracy” (interaktywna baza zawierająca informacje na temat miejsc pracy w danej branży zebrane z

¹ **Zielona gospodarka - także: „zielone miejsca pracy”, „zielone sektory gospodarki”** - przedsięwzięcia związane z inwestycjami, które zmniejszają negatywny wpływ gospodarki i obszarów użyteczności publicznej na środowisko. Zielona gospodarka przyczynia się do poprawy dobrobytu człowieka i zwiększenia sprawiedliwości społecznej, znacznie zmniejszając jednocześnie zagrożenia dla środowiska i niedobór zasobów. Jej głównymi założeniami są walka ze zmianami klimatu, poszukiwanie czystych technologii oraz wdrażanie zrównoważonego rozwoju w działalności gospodarczej. Zielone miejsca pracy mogą powstać w każdym sektorze gospodarki, pod warunkiem, że pracownicy będą w sposób bezpośredni lub pośredni zaangażowani w polepszanie środowiska w danym obszarze oraz poczynią starania mające na celu wyeliminowanie działań szkodliwych dla środowiska w perspektywie krótko- i długoterminowej.

całego regionu oraz opisy nowych zawodów) oraz mechanizmu wsparcia zainteresowania zatrudnieniem w „zielonej gospodarce”. Rozwiązanie polega w szczególności na: włączeniu do katalogu działań instytucji rynku pracy instrumentów wspierających zdobycie wykształcenia w nowych zawodach, takich jak np. ekotechnolog; przygotowaniu programu doskonalenia doradców zawodowych w zakresie trendów rozwojowych zielonej gospodarki; opracowaniu programów kształcenia instruktorów praktycznej nauki zawodu; opracowaniu programów kształcenia praktycznego u pracodawców, jak również wypracowaniu zasad funkcjonowania „laboratoriów zielonych zawodów” funkcjonujących przy urzędach pracy. Nowością w proponowanym rozwiązaniu jest korzystanie przez instytucje rynku pracy z wyodrębnionej bazy zawodów w obszarze zielonej gospodarki oraz z zaplecza edukacyjnego dla zainteresowanych podjęciem pracy w tej dziedzinie.

➤ **Przykładowe rozwiązanie dotyczące wprowadzenia do systemu edukacji ponadgimnazjalnej elementów ekonomii społecznej jako formy przedsiębiorczości i aktywności zawodowej.**

Celem zastosowania rozwiązania jest wzrost poziomu wiedzy na temat ekonomii społecznej wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych i wskazanie przedsiębiorstw społecznych jako potencjalnego pracodawcy. Rozwiązanie polega w szczególności na włączeniu przez nauczycieli programu zagadnień związanych z ekonomią społeczną do programu nauczania w zakresie przedmiotu „podstawy przedsiębiorczości” w szkołach ponadgimnazjalnych. W ramach prezentowanego rozwiązania wypracowano metodykę *nauczania* zasad przedsiębiorczości społecznej, obejmującą: program zajęć dla młodzieży (definicje, cel, działania podejmowane przez sektor ekonomii społecznej, rodzaje przedsiębiorstw społecznych i sposoby ich funkcjonowania); program kształcenia nauczycieli; opis zajęć praktycznych; scenariusze przykładowych zajęć oraz opis wizyt studyjnych w przedsiębiorstwach społecznych. Nowością w zastosowanym rozwiązaniu jest promowanie sektora ekonomii społecznej jako potencjalnego pracodawcy, którym może być zainteresowana młodzież oraz ukazanie go jako alternatywnej drogi zatrudnienia w stosunku do sektora prywatnego lub publicznego.

Niniejsze rozwiązanie łączy się tematycznie z:

- *rozwiązaniami dotyczącymi instrumentów szkoleniowych w obszarze ekonomii społecznej, prezentowanymi w bloku: „Działania na rzecz podmiotów ekonomii społecznej”, w obszarze: „Zatrudnienie i integracja społeczna”,*
- *rozwiązaniami dotyczącymi kształtowania przedsiębiorczej postawy wśród uczniów, zaprezentowanymi w bloku: „Kształtowanie przedsiębiorczości wśród uczniów”, w obszarze: „Edukacja”.*

Szczegółowe zestawienie narzędzi stanowi załącznik do niniejszego materiału.

3.	Do rozwiązania jakich problemów mogą się przyczynić narzędzia?	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niedostateczne przygotowanie młodzieży kończącej szkoły/uczelnie do funkcjonowania na rynku pracy, związane z nie zawsze dostosowanym do potrzeb rynku pracy systemem kształcenia; ➤ Niewystarczająca skuteczność stosowanych dotychczas przez urzędy pracy instrumentów aktywizacji absolwentów szkół wyższych, spowodowana stosowaniem niejednokrotnie mało elastycznych i standardowych form wsparcia nie uwzględniających potrzeb konkretnych odbiorców; ➤ Słaba znajomość wśród młodzieży wchodzącej na rynek pracy branż niszowych, takich jak ekologia lub zielona gospodarka, w których można szukać zatrudnienia; ➤ Niewystarczające uwzględnienie w programach nauczania i promocji zatrudnienia możliwości związanych z sektorem ekonomii społecznej, jako alternatywy dla sektora prywatnego i publicznego; ➤ Mało efektywna i niewystarczająca współpraca pomiędzy szkołami (uczelniami/szkołami ponadgimnazjalnymi) a pracodawcami przy przygotowaniu absolwentów do wejścia na rynek pracy.
4.	Do kogo adresowane są rozwiązania?	<p>Jakie instytucje/podmioty mogą zastosować wypracowane narzędzia w swojej działalności? (wykorzystanie zarówno systemowe, jak też jednostkowe – tj. do zastosowania w codziennej praktyce zawodowej pracowników)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instytucje rynku pracy (w szczególności: publiczne służby zatrudnienia, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe), • Szkoły ponadgimnazjalne, • Uczelnie wyższe, • Pracodawcy, • Organizacje pozarządowe zajmujące się działalnością w obszarze aktywizacji zawodowej absolwentów i osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia oraz promocją zielonej gospodarki i ekonomii społecznej. <p>Czyje problemy mogą rozwiązać prezentowane narzędzia?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bezrobotnych osób do 25 roku życia (w tym absolwetów szkół wyższych i ponadgimnazjalnych), • Uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, • Studentów ostatniego roku, • Rodziców ww. grup osób,

		<ul style="list-style-type: none"> • Kadry zarządzającej i pracowników instytucji rynku pracy, szkół ponadgimnazjalnych, uczelni wyższych, organizacji pozarządowych, • Samarządów.
5.	<p>Korzyści, które można uzyskać przy zastosowaniu narzędzi?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Skuteczniejsze przygotowanie absolwentów do wejścia na rynek pracy, poprzez zastosowanie bardziej kompleksowych metod aktywizacji zawodowej wykorzystujących narzędzia identyfikacji kompetencji absolwentów w powiązaniu z potrzebami pracodawców; ➤ Poszerzenie kompetencji pracowników publicznych służb zatrudnienia, poprzez zwiększenie oferty pośrednictwa pracy i zastosowanie takich metod jak wykorzystanie macierzy kompetencji, która służy badaniu potencjału absolwenta i poszukiwaniu stanowiska pracy pod kątem jego predyspozycji oraz oczekiwań konkretnych pracodawców; ➤ Wzrost poziomu współpracy pomiędzy służbami zatrudnienia a pracodawcami, poprzez zastosowanie wystandaryzowanych formularzy i profili kompetencyjnych dopasowujących działania urzędów pracy w zakresie szkoleń absolwentów pod kątem rzeczywistych potrzeb pracodawców; ➤ Skuteczniejszy monitoring regionalnego rynku pracy przez służby zatrudnienia, polegający na dostosowaniu oferty szkoleniowej do aktualnej sytuacji, poprzez zastosowanie poradnictwa branżowego polegającego na wybraniu najważniejszych dla regionu branż z punktu widzenia perspektyw zatrudnienia; ➤ Zwiększenie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych do 25 roku życia dzięki wykorzystaniu możliwości tzw. zielonej gospodarki, poprzez narzędzia identyfikacji „zielonych miejsc pracy” oraz zastosowanie mechanizmu wsparcia zainteresowanych zatrudnieniem w tym sektorze; ➤ Wypromowanie ekonomii społecznej jako potencjalnego miejsca pracy, poprzez uwzględnienie tego obszaru w programie nauczania szkół ponadgimnazjalnych, w zakresie przedmiotu „podstawy przedsiębiorczości”.
6.	<p>Powiązania z innymi obszarami tematycznymi</p>	<p>Wskazane powyżej, w odniesieniu do pojedynczych rozwiązań lub grup rozwiązań.</p> <p>Opisy bloków tematycznych/rozwiązań, z którymi powiązane są narzędzia mieszczące się w niniejszym bloku tematycznym dostępne są pod adresem www wskazanym w wierszu nr 7.</p>
7.	<p>Szczegółowe informacje na temat poszczególnych rozwiązań</p>	<p>Lista rozwiązań znajdujących się w bloku „Działania na rzecz osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy” jest załączona do niniejszego materiału.</p>

		<p>Ponadto na stronie internetowej KIW (www.kiw-pokl.org.pl) można znaleźć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wersję elektroniczną opisów poszczególnych bloków tematycznych oraz załączonych do nich list rozwiązań, dostępnych w zakładce „Upowszechnianie i włączanie”, • szczegółowe informacje na temat konkretnych rozwiązań, które są dostępne w zakładce „Projekty i produkty” – „POKL” – „Wyszukiwarka projektów i produktów”.
8.	Chcę skorzystać z rozwiązania i co dalej?	<p>Narzędzia, które uzyskały pozytywną weryfikację są bezpłatnie udostępniane wszystkim zainteresowanym przez realizatorów projektów, instytucje finansujące projekt, a także Krajową Instytucję Wspomagającą. Rozwiązania gotowe do wdrożenia są dostępne na stronie internetowej www.kiw-pokl.org.pl. Informacje nt. rozwiązań, które są w trakcie wypracowywania są dostępne u podmiotów realizujących projekty.</p>
9.	Informacje na temat bloku tematycznego	<p>Paulina Chodyra Koordynatorka Krajowej Sieci Tematycznej w obszarze Zatrudnienie i integracja społeczna Krajowa Instytucja Wspomagająca – Centrum Projektów Europejskich e-mail: paulina.chodyra@cpe.gov.pl.</p>

